

Radion COJOCARU,
dr., prof. univ.

PhD,
University Professor

DESPRE INFRAȚIUNEA SĂVÂRȘITĂ CU INTENȚIE DEPĂȘITĂ – STUDIU CAZUISTIC

Infraționea săvârșită cu intenție depășită face parte din categoria celor mai spinoase probleme de drept penal, iar discuțiile și polemicile asupra acesteia s-au aflat neconținut în agenda subiectelor prioritare ale științei penale. În același timp, studiul minuțios al practicii judiciare naționale scoate în evidență dificultăți de interpretare și soluții ambigue promovate de către instanțele de judecată la încadrarea juridică a acestor categorii de infracțiuni. Plecând de la aceste premise, autorul pune la îndemâna cititorului interesat de problematica în cauză criteriile în baza cărora infracțiunile susceptibile de a fi săvârșite cu intenție depășită pot fi identificate în legea penală, precum și regulile aplicabile la încadrarea juridică a acestora. Fiind conștienți că prezentul demers științific este unul perfectibil, așteptăm sugestiile cititorului, sugestii care cu siguranță vor contribui la sustenabilitatea discursului științific în materia analizată.

Cuvinte-cheie: infracțiune, vinovăție, intenție, imprudență, intenție depășită, primum delictum, majus delictum.

ABOUT THE CRIME COMMITTED WITH EXCEEDED INTENTION – CASE STUDY

The crime committed with an exceeded intention is part of the category of the thorniest problems of criminal law, and the discussions and polemics about it were constantly on the agenda of the priority subjects of criminal science. At the same time, the thorough study of the national judicial practice highlights interpretation difficulties and ambiguous solutions promoted by the courts in the legal classification of these categories of crimes. Starting from these premises, the author puts at the disposal of the reader interested in the issue in question, the criteria on the basis of which the crimes likely to be committed with an exceeded intention can be identified in the criminal law, as well as the rules applicable to their legal classification. Being aware that the present scientific approach is one that can be perfected, we await the reader's suggestions, proposals that will surely provide the sustainability of the scientific discourse in the analyzed matter.

Keywords: criminal offence, guilt, intent, imprudence, exceeded intention, primum delictum, majus delictum.

Introducere. În legislația penală sunt descrise infracțiuni la care acțiunea sau inacțiunea săvârșită cu intenție poate produce o urmare prejudiciabilă mai gravă decât cea dorită sau admisă de către subiect, urmare față de care subiectul manifestă imprudență sub modalitatea încrederii exagerate sau a neglijenței. În aceste situații identificăm o infracțiune săvârșită cu două forme de vinovăție, ce presupune o combinație a intenției cu imprudența, în care prima faptă (*primum delictum*) este comisă cu intenție, iar fapta mai gravă (*majus delictum*), care implică un rezultat mai grav, este comisă din imprudență.

Infracțiunea cu două forme de vinovăție este definită la art. 19 C.pen. al R. Moldova: „Dacă, drept rezultat al săvârșirii cu intenție a infracțiunii, se produc urmări mai grave care, conform legii, atrag înăsprirea pedepsei penale și care nu erau cuprinse de intenția făptuitorului, răspunderea penală pentru atare urmări survine numai dacă persoana a prevăzut urmările prejudiciabile, dar considera în mod ușuratic că ele vor putea fi evitate sau dacă persoana nu a prevăzut posibilitatea survenirii acestor urmări, deși trebuia și putea să le prevadă. În consecință, infracțiunea se consideră intenționată” [1].

Din interpretarea acestei noțiuni legale rezultă că legiuitorul nu stabilește o a treia formă de vinovăție ce ar exista pe lângă intenție și imprudență. Acest lucru reiese cu prisosință din ultima parte a textului de lege, prin care se recunoaște că infracțiunea rezultată din combinația dintre elementul subiectiv al intenției și elementul subiectiv al imprudenței în formula prevăzută la art. 19 C.pen. se consideră a fi „intenționată”. Prin urmare, în legislația penală a Republicii Moldova sunt reglementate două forme de vinovăție (intenția și imprudența), iar situația de la art. 19 C.pen. este recunoscută de către legiuitor ca o formă combinată sau mixtă de vinovăție, denumită în doctrina penală praeterintenție sau intenție depășită.

În unele legislații penale, intenția depășită este recunoscută în calitate de formă distinctă de vinovăție. De exemplu, în conformitate cu

art. 6 alin. (2) C.pen. al României: „Vinovăție există când fapta este comisă cu intenție, din culpă sau cu intenție depășită”, iar potrivit alin. (5) al aceluiași articol: „Există intenție depășită când fapta constând într-o acțiune sau inacțiune intenționată produce un rezultat mai grav, care se datorează culpei făptuitorului” [2].

Discuții și opinii.

Factorul intelectual și factorul volitiv al intenției depășite. Intenția depășită reprezintă o formă mixtă de vinovăție, care din punct de vedere structural combină în latura subiectivă a uneia și aceleași infracțiuni două forme de vinovăție: intenția și imprudența. Făptuitorul la comiterea acestor infracțiuni își dă seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale, prevede posibilitatea survenirii urmării prejudiciabile, dorește sau admite în mod conștient survenirea acesteia, dar în realitate se produce un rezultat mai grav sau un rezultat în plus pe care făptuitorul l-a prevăzut, dar a sperat în mod ușuratic că nu se va produce, sau nu l-a prevăzut, dar putea și trebuia să-l prevadă.

Pentru a înțelege esența proceselor psihice ale intenției depășite este necesară cunoașterea conținutului laturii obiective a infracțiunilor săvârșite cu o asemenea intenție. Anume față de aceste semne obiective se stabilește factorului intelectual și cel volitiv în procesul de încadrare juridică a infracțiunilor. Din punct de vedere al laturii obiective, infracțiunea săvârșită cu intenție depășită, pe lângă acțiune (inacțiune) criminală, urmare prejudiciabilă și legătura de cauzalitate (*primum delictum*), mai include și o urmare prejudiciabilă suplimentară (*majus delictum*). Acest lucru este consacrat în dispoziția art. 19 C.pen. și rezultă din expresia „...se produc urmări mai grave care, conform legii, atrag înăsprirea pedepsei penale și care nu erau cuprinse de intenția făptuitorului..”. Astfel, atitudinea psihică la aceste infracțiuni se exprimă prin intenție față de urmarea prejudiciabilă de bază, survenirea căreia este dorită sau admisă de către făptuitor, și prin imprudență în raport cu urmarea prejudiciabilă suplimentară. Astfel, urmarea prejudiciabilă

suplimentară, pe de o parte, nu este cuprinsă de intenția făptuitorului, iar, pe de o parte, este mai gravă decât urmarea prejudiciabilă de bază și atrage agravarea răspunderii penale în cadrul aceleiași componente de infracțiune. În acest sens, poate fi invocată concluzia interpretativă din HP CSJ a R. Moldova *Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art.145-148 CP al RM) nr. 11 din 24.12.2012*: „Structural, infracțiunea de vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care a provocat decesul victimei (art.151 alin.(4) CP al RM), cuprinde vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății (urmările prejudiciabile primare), care, la rândul său, a implicat producerea unor urmări prejudiciabile și mai grave – decesul victimei (urmările prejudiciabile secundare) sau conform art.19 CP al RM este o infracțiune cu două forme de vinovăție” [3].

Dată fiind complexitatea factorului intelectual și al celui volitiv, în practica judiciară națională sunt atestate dificultăți la constatarea conținutului subiectiv al infracțiunilor săvârșite cu intenție depășită. Într-o speță s-a constatat: „*T.D. la 1 martie 2020, aproximativ la ora 02.30, aflându-se în apartamentul nr. xx, etajul nr. xx, al blocului de locuit amplasat în mun. xxxx, str. xxxx, în urma unui conflict iscat cu cetățeanul L.V., fiind în stare de ebrietate alcoolică, având scopul de a-i cauza victimei vătămări corporale, din motive huliganice și urmărind manifestarea bravurii, conștientizând urmările ce pot surveni în rezultatul acțiunilor sale, cu intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, i-a aplicat lovituri ultimului în odaia și la balconul locuinței menționate. În rezultatul acestora și în urma altercației cu T.D., victima L.V. a fost proiectată peste balustrada balconului din apartamentul respectiv. În rezultatul proiectării victimei de la balcon și căderii acesteia de la înălțime, conform raportului de expertiză judiciară medico-legală nr. xxxx din 18 mai 2020, acesteia i-au fost cauzate vătămări corporale grave, care au provocat decesul lui Lupașcu Vasile peste aproximativ*

3 ore de la apariția vătămarilor corporale [...]. Prima instanță a calificat acțiunile lui T.D. în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, conform indicilor calificativi: vătămarea intenționată gravă a integrității corporale și a sănătății, care este periculoasă pentru viață și care a provocat decesul victimei [...] Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 26 aprilie 2021, apelul declarat de avocatul Mihalache Iurie în numele inculpatului a fost respins ca fiind nefondat, și menținută fără modificări hotărârea contestată” [4].

Din speța descrisă mai sus, se poate observa că în partea descriptivă a sentinței pronunțate de prima instanță la care face referire CSJ, activitatea infracțională este descrisă ca fiind săvârșită cu intenție (a se vedea, „conștientizând urmările ce pot surveni în rezultatul acțiunilor sale”, „cu intenție directă”, „dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale”), iar la încadrarea juridică se invocă art. 151 alin. (4) C.pen. al R. Moldova, fără a menționa împrejurările din care rezultă că decesul victimei a survenit din imprudență. Mai mult decât atât, la descrierea acțiunii prejudiciabile instanța menționează că „...victima a fost proiectată peste balustrada balconului din apartamentul respectiv” (sb. ns) [4]. Potrivit DEX-ului, proiectarea presupune „acțiunea de a arunca (cu forța) un obiect solid...” [5]. În afară de această, instanța de judecată nu invocă nici măcar etajul de la care a fost proiectată victima, aspect care îl găsim deosebit de relevant pentru constatarea atitudinii psihice față de decesul victimei. Prin abordare ușuratică a circumstanțelor care determină justa încadrarea a faptei sunt încălcate prevederile art. 385 alin. (1) pct.3) C.pr.pen. al R. Moldova, potrivit căruia printre chestiunile pe care trebuie să le rezolve instanța de judecată la adoptarea sentinței se înscrie „...dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea...”. Cu alte cuvinte instanța de judecată trebuie să soluționeze problema încadrării juridice a infracțiunii, care potrivit art. 113 C.pen. al R. Moldova presupune „...deter-

minarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală”. Or, sintagma „... corespundere exactă...” utilizată de textul de lege exprimă certitudinea juridică pe care trebuie să se bazeze instanțele de judecată la calificarea/încadrarea juridică a infracțiunilor. Dincolo de orice îndoială rezonabilă, încadrarea juridică a infracțiunilor realizată de către instanța de judecată trebuie să fie conformă principiului legalității incriminării, astfel încât să fie asigurată certitudinea juridică în materia dreptului penal. După cum a concluzionat Curtea Constituțională a R. Moldova: „Standardul dincolo de orice îndoială rezonabilă consacrat în jurisprudența Curții Europene, presupune că, pentru a putea fi pronunțată o soluție de condamnare, acuzația trebuie dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. Existența unor probe dincolo de orice îndoială rezonabilă constituie o componentă esențială a dreptului la un proces echitabil și instituie în sarcina acuzării obligația de a proba toate elementele vinovăției într-o manieră aptă să înlăture orice dubiu” [6].

Reguli de încadrare juridică. La încadrarea juridică a infracțiunilor săvârșite cu două forme de vinovăție, organul de urmărire penală trebuie să stabilească concret, în fiecare caz în parte, dacă o anumită urmare prejudiciabilă prevăzută de legea penală s-a datorat activității infracționale a unei persoane care a acționat cu intenție depășită. În acest scop se va recurge la o analiză detaliată a proceselor psihice din care rezultă conținutul factorului intelectual și celui volitiv, procese care trebuie să fie constatate în raport cu semnele obiective ce caracterizează activitatea infracțională.

Încadrarea juridică a infracțiunilor săvârșite cu intenție depășită parcurge două etape.

Prima etapă presupune constatarea *susceptibilității infracțiunii de a fi comisă cu intenție depășită* (cu două forme de vinovăție). Organul de urmărire penală și instanța de judecată trebuie să constate de fiecare dată forma de vino-

văție concretă prin care poate fi comisă infracțiunea ce formează obiectul încadrării juridice, inclusiv atunci când aceasta se exprimă prin intenție depășită. Evaluarea susceptibilității unei infracțiuni de a fi săvârșită prin două forme de vinovăție se face în baza procedeelelor legislative utilizate la descrierea acestor infracțiuni în legea penală.

Pot fi comise cu intenție depășită *infracțiunile cu urmări prejudiciabile suplimentare*, în conținutul cărora este agravantă răspunderea penală pentru amplificarea rezultatului infracțional, amplificare care provoacă o urmare prejudiciabilă mai gravă sau suplimentară necuprinsă de intenția făptuitorului.

Urmările prejudiciabile suplimentare pot fi prevăzute ca semne agravante calificative atât la infracțiunile cu componentă materială, cât și la infracțiunile cu componentă formală.

În cadrul infracțiunilor cu componentă materială survin două urmări prejudiciabile: una de bază și alta suplimentară. Urmarea prejudiciabilă de bază condiționează varianta tip a infracțiunii (componenta de bază), iar urmarea prejudiciabilă suplimentară – varianta agravată a infracțiunii (componenta agravată). Din această categorie face parte, spre exemplu, infracțiunea de vătămare intenționată gravă a integrității corporale, urmată de decesul victimei [art. 151 alin. (4) C.pen.]. Astfel, în cadrul acestei componente decesul victimei (urmarea prejudiciabilă suplimentară) este efectul amplificării vătămării grave a integrității corporale sau a sănătății (urmărea prejudiciabilă de bază). La aceste infracțiuni atitudinea psihică față de urmarea prejudiciabilă de bază se exprimă prin intenție directă sau intenție indirectă, iar față de urmarea prejudiciabilă suplimentată prin imprudență sub forma încrederii exagerate sau a neglijenței.

În cadrul infracțiunilor cu componentă formală urmarea prejudiciabilă, ce constă în starea de pericol care survine pentru valorile și relațiile sociale, datorită împrejurărilor și circumstanțelor de săvârșire a infracțiunii se agravează provocând o urmare prejudiciabi-

lă efectivă mai gravă, care depășește intenția subiectului. Prin urmare, la infracțiunile cu componente formale urmarea prejudiciabilă nu condiționează varianta tip a infracțiunii, însă poate condiționa una sau mai multe forme agravante ale acesteia. Din această categorie face parte, de exemplu, infracțiunea de viol „...care a cauzat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății...” – art. 171 alin. (3) lit. d) C.pen. – sau violul „...care a provocat din imprudență decesul victimei...” – art. 171 alin. (3) lit. e) C.pen. În aceste cazuri, atitudinea psihică a subiectului față de varianta tip a infracțiunii se exprimă prin intenție directă, iar față de urmarea prejudiciabilă mai gravă – prin imprudență sub forma încrederii exagerate sau a neglijenței.

De cele mai multe ori la descrierea infracțiunilor săvârșite cu două forme de vinovăție legiuitorul utilizează expresii și formulări din care rezultă că forma tipică a infracțiunii (*primum delictum*) se comite cu intenție, iar forma agravată la care este descrisă urmarea prejudiciabilă suplimentară (*maius delictum*) din imprudență. În asemenea cazuri pentru identificarea infracțiunilor săvârșite cu două forme de vinovăție se va recurge la interpretarea gramaticală a normei penale. De exemplu, la art. 160 alin. (1) C.pen, este prevăzută răspunderea penală pentru „Efectuarea ilegală a sterilizării chirurgicale de către medic...”, iar la alin. (3) este agravată răspunderea penală pentru acțiunile prevăzute la alin. (1) sau (2) care „...au cauzat din *imprudență* o dereglare îndelungată a sănătății ori o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății...” (sb.ns) sau care „...au provocat din *imprudență* decesul pacientului” (sb. n.s.). Legiuitorul prevede expres (*ad litteram*) chiar în textul de lege că urmarea prejudiciabilă, prin care se agravează răspunderea penală pentru infracțiunea de efectuare ilegală a sterilizării chirurgicale, survine din imprudență. Este de menționat că această tehnică legislativă facilitează considerabil procesul de identificare și încadrare juridică a infracțiunilor săvârșite cu două forme de vinovăție.

În alte situații, legiuitorul nu prevede expres forma de vinovăție prin care se produce urmarea prejudiciabilă mai gravă sau suplimentară descrisă ca circumstanță agravantă a unei infracțiuni intenționate. În tăcerea legii, se va recurge la interpretarea logică și sistematică a normei penale. Cel mai elocvent exemplu îl constituie vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății care a cauzat decesul victimei, incriminată la art. 151 alin. (4) C.pen.: „Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), care au provocat decesul victimei”. Se poate observa că legiuitorul nu consacră expres în norma incriminatoare forma de vinovăție cu care este provocat decesul victimei. În acest caz, pentru a se constata dacă norma de la art. 151 alin. (4) C.pen. poate absorbi „decesul provocat prin omor” sau „decesul din imprudență” a victimei, se va recurge la compararea sancțiunilor prevăzute la art. 145 și 151 C.pen. Dat fiind faptul că sancțiunea de la art. 151 alin. (4) este mai mică decât sancțiunea de la art. 145 alin. (2) C.pen., se exclude posibilitatea absorbirii infracțiunii de omor în cadrul agravantei de la art. 151 alin. (4) C.pen. Prin urmare, forma agravantă de la art. 151 alin. (4) C.pen. poate absorbi doar lipsirea de viață imprudență a unei persoane. Or, o soluție contrară ar conduce la consecințe absurde, inadmisibile, contrare spiritului legii, întrucât ar rezulta că fapta de vătămare intenționată gravă ar fi sancționată mai aspru decât omorul. Această regulă de încadrare juridică este valabilă și pentru alte situații de formulare a circumstanțelor agravante cu urmări prejudiciabile suplimentare, la care nu este indicată forma de vinovăție în conținutul normei incriminatoare, cum ar fi: traficul de organe, țesuturi și celule umane soldate cu vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății, cu decesul persoanei sau sinuciderea acesteia [art. 158 alin. (4) lit. b) C.pen.]; traficul de ființe umane soldate cu vătămarea gravă a integrității corporale sau cu o boală psihică a persoanei, cu decesul ori sinuciderea acesteia [art. 165 alin. (3) lit. b) C.pen.] etc.

În cea de a doua etapă se va stabili con-

ținutul factorului intelectual și al celui volitiv al infracțiunii săvârșite cu intenție depășită, reieșind din împrejurările și circumstanțele obiective ale cauzei. Pentru aceasta se va proba existența intenției față de prima faptă (*primum delictum*) și imprudența față de urmarea prejudiciabilă mai gravă sau suplimentară (*majus delictum*). În primul caz, se va stabili că făptuitorul a prevăzut și a dorit sau a admis în mod conștient urmarea prejudiciabilă de bază și nu urmarea prejudiciabilă suplimentară mai gravă, care s-a produs în realitate (*majus delictum*). În cel de al doilea caz, se va constata că față de urmarea prejudiciabilă suplimentară (*majus delictum*) atitudinea psihică a făptuitorului se exprimă prin imprudență, adică subiectul a prevăzut-o, însă nu a dorit-o și nici nu a admis-o, dar a sperat în mod ușuratic că aceasta nu va surveni ori nu a prevăzut-o, dar trebuia și putea să o prevadă. În acest sens, luându-se în considerație particularitățile situației factice, determinate de totalitatea împrejurărilor și circumstanțelor ce-i sunt aferente, se va verifica dacă urmarea prejudiciabilă suplimentară nu a survenit din intenție. Mai ales, dat fiind gradul înalt de similitudine, dificultățile apar la delimitarea intenției indirecte de încrederea exagerată. În speță: „XY la data de 12 martie 2021, aproximativ la ora 24:00, aflându-se în s. [...], r-nul [...] la domiciliul SX, în rezultatul unui conflict apărut între el și IX, i-a aplicat intenționat multiple lovituri pe toată suprafața corpului, cauzându-i conform Raportului de expertiză judiciară [...], traumă cranio-cerebrală deschisă, hemoragie în țesăturile moi ale capului, fractura oaselor bolții și bazei craniului, hematom subdural, hemoragie subarahnoidiană, excoriații pe față, echimoze pe mâna dreaptă, cotul stâng, în rezultatul cărora ultimul a fost internat la Spitalul raional [...], unde în urma leziunilor corporale primite, la data 13 martie 2021, a decedat. Acțiunile lui XY au fost încadrate în baza art. 151 alin. (4) Cod penal, după indicii calificativi: vătămarea intenționată gravă a integrității corporale care este periculoasă pentru viață, acțiuni care au provocat decesul victimei” [7]. Reieșind

din împrejurarea că victima a fost lăsată vie, făptuitorul nepersistând în continuarea acțiunilor violente pentru a-i provoca decesul, în speța de mai sus se exclude existența intenției directe față de moartea victimei, manifestată prin dorința survenirii acesteia. Totodată, luând în considerație multitudinea și repetabilitatea loviturilor aplicate, dislocarea acestora în regiunile vitale ale corpului, instanța de judecată trebuia să verifice dacă făptuitorul nu a manifestat o atitudine de indiferență față de eventualitatea producerii decesului victimei, adică dacă nu a admis în mod conștient acest lucru.

În cazul infracțiunii de vătămare intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății care a provocat decesul victimei [art. 151 alin. (4) C.pen.], printre împrejurările obiective care pot sta la baza identificării imprudenței față de urmarea prejudiciabilă suplimentară se numără: absența persistenței în aplicarea actelor de violență asupra victimei, cum ar fi: lovirea victimei doar o singură dată; neutilizarea unor instrumente ce ar constitui un pericol iminent pentru viața victimei; trecerea unui interval de timp dintre aplicarea actelor violente și survenirea decesului; comportamentul post-infracțional al făptuitorului, manifestat prin preocuparea acestuia de a salva viața victimei (de exemplu, chemarea ambulanței) etc.

Într-o altă speță: „...instanța a constatat că XZ, la data de 10.07.2022 aproximativ la ora [...] minute, aflându-se în stradă, în adiacentul blocului locativ amplasat în [...] din or. [...], acționând violent și brutal, în timpul unui conflict apărut cu XY, manifestând intenție directă, cu scopul aplicării violenței fizice asupra persoanei, conștientizând caracterul ilegal al acțiunilor sale și dorind conștiincios survenirea consecințelor prejudiciabile pe fonul conflictului cu XY, intenționat i-a aplicat acestuia o lovitură cu pumnul în zona feței. [...] conform raportului de expertiză judiciară [...], moartea lui XY a survenit în urma hemoragiilor intracerebrale, ca rezultat al traumei cranio-cerebrale deschise cu fracturi ale oaselor bolții și craniului, fapt confirmat prin modificările patologice depistate la necropsia ca-

davrului și prin adeverințele histologice. Toate leziunile au fost produse intra vital, înainte de internare în staționar, cu aproximativ 2-3 zile înainte de decesul lui XZ care a survenit la 12.07.2020 și au legătură directă cu cauza morții și în comun se califică ca vătămări corporale grave, periculoase pentru viață. Acțiunile lui XY au fost încadrate în baza art.151 alin.(4) Cod penal, adică vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății care este periculoasă pentru viață, care a provocat decesul victimei” [8].

În speța de mai sus, spre deosebire de cea descrisă anterior, împrejurările și circumstanțele faptei denotă o certitudine mai mare că s-a acționat cu intenție depășită față de decesul victimei. Astfel, subiectul manifestând intenție față de acțiunea violentă și urmarea prejudiciabilă de bază produsă sub forma *hemoragiilor intracerebrale*, ca rezultat al traumei cranio-cerebrale deschise cu fracturi ale oaselor bolții și craniului, nu a prevăzut posibilitatea morții victimei, deși din experiența de viață și cea practică de zi cu zi trebuia și putea să prevadă o asemenea amplificare a rezultatului infracțional.

Concluzii. Procesele psihice ce caracterizează intenția depășită și care urmează să fie stabilite la încadrarea juridică a infracțiunii se manifestă după cum urmează:

► *factor intelectual mixt*, alcătuit din pro-

cese psihice caracteristice factorului intelectual al intenției și procese psihice caracteristice factorului intelectual al imprudenței. Față de *primum delictum* factorul intelectual se exprimă prin intenție, adică făptuitorul percepe sau conștientizează caracterul prejudiciabil al acțiunii/inacțiunii săvârșite și prevede urmarea prejudiciabilă de bază. Față de *majus delictum* factorul intelectual se exprimă prin imprudență, în sensul că făptuitorul fie că își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale și prevedea posibilitatea survenirii urmării prejudiciabile în cazul încrederii exagerate, fie că nu își dădea seama de caracterul prejudiciabil al acțiunii sau inacțiunii sale și nu prevedea posibilitatea survenirii unei asemenea urmări prejudiciabile, în cazul neglijenței.

► *factor volitiv mixt*, alcătuit din procese psihice caracteristice factorului volitiv al intenției și din procese psihice aferente factorului volitiv al imprudenței. Astfel, față de *primum delictum* făptuitorul fie că dorește, fie că admite în mod conștient survenirea urmării prejudiciabile, iar în raport cu *majus delictum*, reprezentată de urmarea prejudiciabilă mai gravă, făptuitorul fie că speră în mod ușuratic că aceasta va putea fi evitată în cazul încrederii exagerate, fie că trebuia și putea să o prevadă în cazul neglijenței.

BIBLIOGRAFIE BIBLIOGRAPHY

- Hotărârea Plenului CSJ a R. Moldova, Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art.145-148 CP al RM) nr. 11 din 24.12.2012. http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=318 (accesat la data de 14.02.2022).
- Codul penal al României din 17.07.2009. <https://legislatie.just.ro/Public/Detalii-DocumentAfis/223635> (accesat la data de 14.02.2023).
- Hotărârea Plenului CSJ a R. Moldova, Cu privire la practica judiciară în cauzele penale referitoare la infracțiunile săvârșite prin omor (art.145-148 CP al RM) nr. 11 din 24.12.2012. http://jurisprudenta.csj.md/search_hot_expl.php?id=318 (accesat la data de 14.02.2022).
- Decizia CSJ a R. Moldova din 16.05.2022. Dosarul nr. 4-1re-236/2021 1-20060840-01-4/1r/e-17112021. http://jurisprudenta.csj.md/search_plen_penal.php?id=2484.
- Dexonline. <https://dexonline.ro/definitie/proiecta> (accesat la data de 14.02.2023).

6. Hotărârea nr. 18 din 22.05.2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Codul de procedură penală (intima convingere a judecătorului). <https://www.constcourt.md/ccdocview.php?tip=sesizari&docid=586&l=ro> (accesat la data de 3.03.2023).
7. Decizia Curții Supreme de Justiție din 10.08.2022. Dosarul nr. 1ra-887/2022 1-21081066-01-1ra-13062022.
8. Decizia Curții Supreme de Justiție a R. Moldova din 7.09.2022. Dosarul nr. 1ra-763/2022 1-20115212-01-1ra-19052022.

DESPRE AUTORI**Radion COJOCARU,**

*doctor în drept, profesor universitar,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați, România,
e-mail: radioncojocaruu@gmail.com
ORCID ID: 0000-0002-3809-7392*